

Deum, ac fratrem; in illum, qui eius sacrificium contempserat, & in hunc, quem sibi praelatum agnoverat, ut semper depresso vultu versaretur, ne fratrem aspiceret, ne oculos in caelum Dei habitaculum elevarer. Tam vehementer odium totum ejus animum occupaverat, ut exinde resiliens in faciem, ac oculos, ita vehementer eos competeret, ac ligaret, ut nec fratrem, nec Deum conspiceret. Patrociniatur Oleaster. Ideo dimisit vultum ne ad caelum, ubi Deus erat, aspiceret, a quo se laesum arbitrabatur, & Rupertus lib. 4. in Genes. cap. 3. Concidit vultus ejus: Sic ait: Videlicet ira in odium versa pondere trabali declinavit in terram vultum ejus: Utrumque igitur odium five Dei, five hominis tota Caini patet in facie. Praclare Seneca Chor. 2. i. flore Octavam in tonat:

Vultus loquitur, quodcumque negas.

91. Ob furatam benedictionem a quoque furorem concepit Esau erga fratrem suum Jacob; & ait Textus Gen. 27. num. 41. Dixit Esau in corde suo: Venient dies lacus patris mei, & occidam fratrem meum Jacob. Et statim subditur nom. 41. Nuntiata sunt haec Rebecca: Nariat scriptor Canonice altum, & profundum secretum Humani de Jacobo occidendo, dum scribit: Dixit in corde suo. Quomodo ergo hoc divulgatum, ac denuntiatum est, ut ad aures matris perveniret? nam dum Textus ait: dixit in corde suo: videtur denotare, quod hoc tantum abditum, & reconditum erat in corde, non vero verbis prolatum, nam hoc etiam Textus exprimeret; Unde ergo hoc deprehensum est, ut tanquam certum denuntiaretur matri? infestus oculus, tacta, & obrugata frons, facieque minas spirans stomachum detexit, nisi forte a quod verbum protulerit, ut utrumque ponderat D. Thomas, & ait: Intelligendum est, quod impia ejus cogitatio, sive per verba, sive per signa fornicata usque Rebecca pervenit. Nequit latere animi aegritudo, prodiit in faciem, & signo tanquam dicto invenitur.

QUESTIO XVIII.

Quare dicitur, lucerna corporis est oculus tuus in singulari, cum in homine duo sint oculi?

91. In homine duo sunt oculi; ergo videbatur potius dicendum lucerna corporis tui sunt oculi tui, quam in singulari, est oculus tuus; & si diceretur sunt oculi tui videretur hoc pertinere ad maiorem, ac clariorum perspectionem, ac cognitionem totius corporis; quia ut communi proverbio dicitur: Plus vident duo oculi quam unus: Cum ergo unus proponitur oculus; & non duo; & an Christus D. vult nos habere unum tantum oculum? Minime. Respondeo Primò; quod idam dixit unum oculum, duos oculos significari voluit; nam duo nostri oculi ita inter se sunt concordēs, ut quo unus tendit, alius feratur, & inde in eis unitatem justorum denuciat scribit D. Anselm. lib. de similitudinibus, cap. 63. & ait: Omnes

justi concordia tanta erunt; quanta sunt in praesenti oculi nostri: sicut enim oculus unus, veris non potest, quò non vertatur & alius, sed in eandem partem voluntur; sic & illa societas justorum nihil potest velle diversum, sed eandem semper voluntatem habeat. Ex hac doctrina D. Anselmi hanc expositionem deduco ad nostrum Textum: Per oculum, qui est lucerna totius corporis, intelliguntur Praelati Ecclesiae, juxta D. Gregorium, Bedam, Hugon. & alios; idè non dicantur oculi, sed oculus: quia omnes Praelati Ecclesiae debent ita inter se esse uniti, & coadunati, tanquam si essent unus solus animo, & spiritu.

Dicitur Cant. 6. num. 7. Sexaginta sunt reginae, octoginta concubinae & abol. secularium non est numerus. Per tam amplam, & latam hanc multitudinem intelligunt communiter sancti Patres D. Augustin. D. Cyprian. D. Anselm. Cassiodor. & alii apud G. Stherium, & Cornesium a lapide, omnes Ecclesiae Praelatos, per Regias, Patriarchas, Primates, Metropolitanos, per Concubinas, Episcopos; per adolescentulas, quarum non est numerus; Parochos, & alios inferiores Praelatos. Tamen post descriptam tantam numerositatem, seu ut verius dicam, tantam multitudinem sine numero; Quorum non est numerus, astruitur. Una est columba mea. Si propensum tam dilatata, & quasi infini a est illa multitudo, quomodo subditur, quod una sit columba? quomodo tam diversi poterunt fieri ex unum corpus? Optime sanè corpus Ecclesiae, quia est diversi majores, & minores, superiores, & inferiores in gradibus suis; tamen fide, veritate, charitate, ac amore debent esse unum D. Gregor. ait: Multi quippe fideles, dum in idipsum intendunt, dum uno desiderio Christi se invicem nutriunt, dum habentes cor unum, & animam unam in charitate se uniant, ex multis membris unum corpus efficiunt; omnes in unitatis simplicitate, & unitate viventes, una columba existunt, qua sola perfecta, & electa genitricis sua dicitur.

Habetur Cantic. 4. num. 3. Sicut fragmen mali punci, in gena tua. Non videtur rectè ordinata oratio; genae in facie duae sunt, proindeque illatum combinatio cum pluribus, & non cum uno fragmento confrenda erat. Per genas tamen, intelliguntur Confessores, ac Martyres, ut tenent D. Gregor. Cassiodor. Beda, & etiam Doctores, ac Praedicatores, & Virginis, & omniisque proinde Ecclesiastica hierarchia, & ita omnes sub Christo nostro capite ac duce, sunt coadunati, ut non tanquam multi, sed tanquam unum quid sub tuo principe, sub uno tegmine, sub uno gubernaculo habeantur. D. Ambros. lib. 3. in Hexamer. ait: Habes in Canticis auctum; O cortex mali punci gena tua, & infra stornis vitis, stornuerunt malogravia; Ecclesia enim bonum fidei fulgorem confessionisque praestandi; tot Martyrum sanguine speciosa, & quod amplius est, Christi cruore dotata, simul plurimas intra se fructus, usum istius pomi sub una nuntiatione conservans, & virtutum negotia complectens.

Secundò, Per oculum, tanquam lucernam, Carthusianus, Albertus Magnus, Hugo, & alii intelligunt Doctores, ac Praedicatores, qui

qui sua doctrina illuminant totum corpus Ecclesiae; inde rectè dicitur oculus in singulari & non oculi in plurali: nam fides, doctrinà ac interpretatione sacrae Scripturae, ita debent esse uniti, ac si essent unus tantum. Iuxta Dei thronum apud Isaiam 6. num. 2. stabant Seraphim: Et clamabant alter ad alterum Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. Et statim subditur num. 5. Et commota sunt superlaminaria cardinum, a voce clamantis: Clamantes multi Seraphim erant Alter ad alterum: si multi erant a voce clamantium, dicendum videbatur, & non a voce clamantis: Seraphim illi, ut Authòr est Rupertus, denotabant Doctores & praedicatores, qui Dei secreta annuntiant, & praedicant. Inde ergo rectè licet plures essent in eis una tantum vox resonat, & auditur a voce clamantis: Nam praedicatores & Doctores Ecclesiastici licet multi sint, in eis tamen est una vox, una doctrina, unum eloquium ut pote Dei eloquium dicitur Pl. 1. num. 7. Et quia domus, loquua casta: Ex Hebr. alii legunt: Eloquia unius facies: eloquium I ei in Doctoribus Catholicis una resplendet facie; eloquium diaboli in haereticis multiplici induitur facie.

Tertò dicitur Oculus: & non oculi, ut perfecti viri Christiani, ac servi Dei probitas, simplicitas ac sinceritas denotetur, qui semper in suis actionibus unus est, unus & idem semper persistit, ut de bono Christiano astruit Tertullian. lib. de Corona militis cap. 13. & ait: Nisi, quam Christianus alius est, unum Evangelium, & iam Iesus: Idèst, unus est Iesus, unum est Evangelium, Ergo & Christianus sequens Iesum, & Evang. unus, & quanta unitas reperitur in Evangelio, & in Christo Iesu, tantam bonus Christianus debet sequi, & imitari, ita ut nullo modo dividatur in varia studia, ac partiat in diversa, sed tota animi contentione in simplicitate, ac sinceritate in Deum feratur: Hinc valde frequenter vir justus in Scriptura dicitur simplex: Genes. 25. num. 17 Job. 1. num. 1. Proverb. 3. num. 32. Matth. 10. n. 16. Philipp. 1. n. 5. & multis aliis in locis; qua simplicitate denotatur quantam sinceritatem, puritatem, ac constantiam vir justus debeat habere in suis actionibus, ut Deo placeat.

Benedicens Isaac filium suum Jacob ait illi: Ecce odor filij mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus: Genes. 27. num. 27. Cur fragrantia Jacob non confert Isaac cum thure Sabaeorum, vel aromatibus Indorum, vel unguentis Palaestinarum; sed cum odore agri pleni? Jacob non homo erat agrestis, ut versaretur per campos, sicut Esau; sed domesticus & ideo matri familiarior fratre: Habuabat in sabernaculis: Gen. 25. num. 27. Cur ergo Pater in illo, agri pleni odorem invenit? Aromata, ac unguenta illa, sicut ex multis mixturis; at naturalis florum agri pleni odor maxime simplex. Inde jam Jacob caelestium benedictionum fundamina elicit: at quae in naturali quadam sua simplicitate absque ulla doli compositione inveniebantur quae sincera simplicitas in agri naturali odore denotabatur. D. Ambros. lib. 3. Hexamer. cap. 17. ait: Odor Jacob, odor agri pleni, tacti naturalis, ad quid enim pleno rure suavis, & agri odorem terra sim-

plicem, atque sincerum; pro gratia benedictionis accipiam, quam fraus nulla composuit, sed veritas indulgentia caelestis infusit. Vbi simplicitas & sinceritas apparuit, ablato fucò, ablatàque artis compositione & remanente tantum quod Dei gratia concessit: ibi benedictio caelestis descendit.

Quarò: Lucerna corporis tui est oculus tuus: Bene dicitur oculus in singulari, non vero oculi in plurali; quia si essent oculi non essent lucerna; ut ergo sit lucerna debet esse unus oculus, tantum ad caelestia contemplanda non vero duo oculi, unus ad caelestia alter vero ad terrena; tunc enim non esset lucerna sed densa obtenebratio. Ait Regius Vates Psalm. 138. n. 1. Et nox illuminatio mea sive ut habet Arabicus; & nocte lux circa me: forsitan in nocte erat illuminatio, seu lux illi, quia tunc vacabat contemplationi; hoc etiam studium illi erat in die, ut ipse de se testatur: Ite ac nocte meditabor in lege tua: Quamvis hoc ita esset, & die meditaretur in lege Domini; tamen occupatus in rebus temporalibus regni, quodammodo erat in tenebris; ac nocte totus Deo deditus, tunc erat ei lux, ac illuminatio. Lorinus ait, Nec aberraveris, si nocti tribuas illuminationem, taceat nocturno tempore contemplandi, & scientiam comparandi commoditatem: In hoc sensu D. Bernard. serm. 26. in Cant. differens de Gerardi fratris felici obitu circa medium noctis ait: Nox illuminatio tua in delictis tuis.

Ut homo placeat Deo totus est dandus Deo, & non ex dimidia aliqua parte: Tunc totalis suae ruinae dedit signum manifestum Samson quando suae Balilae dixit Si septem crines capiis mei cum licio plexuris... in firmus ero: Iudic. 16. num. 13. Cum ille esset Nazareus, tota ejus Caesaries consecrata Deo erat eique divina virtus, ac fortitudo inerat alligata; integris suo capiti crinibus, quò secretum ipse celans, septem solum capillos offert; inde ut statim subditur in textu: Defecit anima illius, & usque ad mortem lassata est: ibid. n. 16. & ad certum excidium mortis devenit; qui enim integram divini obsequij mensuram non servat, sed partim dividit cum Deo, partim cum mundo timeat, ne partem cum Deo amittat. Ioachimus Abbas 1. p. exposuit. in Apocalyp. sic ait Agere tam fortiter ut, primo, & secundo, non poteris, quia veluti latis crinibus ex parte illi spiritus, & non ex toto assistit: Et ideo, ut innuit Ioachimus in praesenti, non tam prompte se expedit, ut in aliis vicibus. Ait Regius Vates Psalm. 72. num. 15. Quid mihi est in caelo, & a te quid volui super terram? Hebraeus legit: Tacum non volui socium super terram: Nam si tecum habuissem socium super terram et omnino deperderem, & omitterem; tua enim amicitia non admittit socium super terram. D. Gregorius Nyssen. orat. 8. & in Cant. ait: Qui ad solam illam Dei naturam visus acumen dirigit, in ceteris omnibus caecus est.

QUESTIO XIX.

Quare oculus dicitur lucerna corporis cum oculus indigeat lucerna ad videndum?

101.

Oculus ut videat, objectaque visu percipiat lucerna indiget, et est luce, vel lampade accensa, quae colores educat, & extergat aerisque intercapedinem, quia ad visionem species trajiciuntur, illustret. An ne quod exterior lucerna oculis est, id etiam oculus sit toti corpori: Opportune sanè lucerna per objecta spargitur, & in omne spatio in quo diffunditur, per claritatem suam illustrat: sic & oculus quamvis sit in capitis vertice, per omnia membra officio suae claritatis distenditur: quasi totum corpus oculis fecerat, quod ab oculo um beneficio participat. Caietan.

Caietan.

Ab oculis omnia membra illustrantur in suis operationibus.

102.

Quod ut aptè fiat, oculus cum ceteris membris cohaereat, ne oculus ad unam partem dirigatur; pes verò ad aliam tenda; à sulphureo incendio educitur Loth & mandatur ei, ne oculos post tergum remittat: Gen. 19 n. 17. dicitur: Salva animam tuam; noli respicere post tergum: ne stes in omni loco circa regionem, sed in monte salvum te fac. Et quod crimen erat oculis convertere ad posteriora, ut flammeo Loth devoraretur incendio; Tantum crimen est, quod respiciat retrorsum qui flammatarum crepitura audit: Sapienter sic est dispositum, ne à quo recedebat vestigio, oculorum regressu rediret, contrariusque moribus pes, & oculus se haberetur pedibus eundo ad montem oculis redeundo ad civitatem. Adurgetur Loth ut recedat: bene ergo ne accedat oculis imperatur, ne diversa vicissitudine corpus ab oculis distreperet, dum aspectu convertitur, à quo concito gradu fugit. Favet D. Chryl. Quoniam liberamus te ab incendiis illis, ne ultra circumspicias post tergum, ne velis videre, qua illis eveniant, sed festina, & longe stas, ut effugias poenam eis instigendam: Recole quod dicitur: Ne tu simul pereas: adjungitur: Noli respicere post tergum. Et quia moliter vertit oculos in civitatem. Versa est in statnam salis: Gen. 19. n. 26. Quae se vertit, versa est; & cur potius in statnam salis: quia stare necesse fuit ea, quae contrario agebatur impulsu pede versus montem, oculis versus urbem, inde immobilis statua fixa est, quae adversos intentaverat motus: meriò ergo tali poena punita est, quae celeriter currere nollit, jam non valet pedem movere; quod competi-

D. Chrysol.

103.

Gen. 19.

dioso verbo dixit Rupertus: Poena tali punita est n. obrigesceret: Obrigit ut scopulus, ha sic tanquam marmorea effigies, quae fugam destitit manere; sed cur potius in salem, quam in alteram rem versa est? Sal in ignem injectus, salit in oculos spectantium, suoque crepitu, à flammis excussus verberat intuentium oculos. O femina, oculos in ignem dedisti, quasi tanquam saltem in ignem projecisti, qui in oculos tuos profilit, qui te caecam efficeret, ac in naturam salis, transmutaret! Sed cur pedes, manu, brachia in saltem convertuntur? Alto Dei judicio oculi transmutantur in saltem, sic & manus, & pedes & quidquid corporis est, ab oculorum conditione non discrepat, sed aequalem sortitum est fortunam cum eis. Obiter nota: Qui partitur inter Deum, & mundum, & partim tendit ad montem Dei, partim ad civitatem mundi, rigidè punitur. Vide supra n. 80. 81.

Rupertus.

Qui con r a rios habet motus rigide punitur.

Qui dividitur inter Deum, & mundum punitur.

104.

O praclarum cunctis Principibus documentum! Oculus est in alto corporis fastigio praelucet, suae claritatis indole per omnia dilatur; ac si totum corpus oculis sit plenum, tanquam si pes, manu, brachia, crura in suis functionibus oculos haberent; Sic & princeps, ac Praelatus, quamvis in alto vertice sit, tamen claritas suae luci, ac beneficentiae, sic omnes suos subditos illustret, ac illuminet, ut illos rectè dirigat, adjaver, ac foveat, ut juxta uniuscujusque exigentiam oculorum, pedum officium praestet. Sic dicebat Job. 29. n. 15.

Job 29.

Oculus sui caco, & pes claudo: Pater eram pauperum Omnibus meis inferioribus, prout eorum necessitas postulaverat, aderam mea luce. Caeco ignorant, nempe, adjuvabam meo doct iam ostendens viam salutis: ita illi eram tanquam oculus. Claudio jacenti, nempe, in peccatis, nolenti ambulare per viam salutis tanquam arduam, eram pes, ut documentis, ac moaitis promoverem: Pater eram pauperum. Deum dicitur Pater, eximius amor significatur, quo Pater filios in sinu portat, taliter se ipse habebat, erga destitutos, ac dejectos. Glossa Ordinaria ait: Beatus Job illis per semetipsum manum prebuerat; caeco predicando illuminas, claudum opitulando sustentat: Caecus quippe est, qui adhuc, quò pergat, non videt, claudus est, qui non potest ire quò videt; Pater pauperum spiritu, ejus predicatione generando.

Princeps juxta uniuscujusque in dignitatem suam illustrat.

Gloss Ord.

105.

Vidit populus Davidem aliquando discrimini in bello obnoxium, inde sese nexu jurandi obligavit, ne unquam Regem suum in acie prodire pateretur, ne totius populi exingeretur lumen, ac splendor. Tunc juraverunt viri David dicentes: Jam non egredieris nobiscum in bellum, ne extinguas lucernam Israel. 2. Reg. 21. n. 17. Erat bonus rex cunctis lucerna seu, ut alij legunt, lux, suae doctrinà, suae prudentià, gubernatione, ac beneficentià. Sanchez.

2. Reg. 21.

Sanchez.

Sanchez optime sic explicat. Illud prope, extinguere lucernam, nihil est aliud quam quod erat regni totius lux, splendor, quo sublato, sic maneret populus deformatus, & mastrus, quomodo facies oculis effossis, ac mundus Sole de caelo sublato: utrumque enim appellatur lucerna: & post pauca subdit: Quare sicut sine Sole mundus maneret in tenebris, sine oculis homo maneret caecus, ruina proximus, sine lege, neque pacem haberet, neque vivendi modum securum.

Rex lux regni in a quo sublato, sic regnum, ac mundus sine Sole.

& rectum: sic Davide sublato, in tenebris videtur jacere populus, & a recta virtutis semita devius, & effinis in praecepta vivere voluminarius.

QUESTIO XX.

Quare ad hoc ut corpus sit lucidum totum, requiritur, quòd oculus, qui est lucerna ejus sit simplex?

106.

At Christus D. in praesenti: Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: Oculus dicitur simplex, id est, purus, mundus, nullo malo humore infectus, nec obscuratus, quod de recta, ac bona intentione exponunt D. August. Gregorius, D. Paschasius, & alij supra dati. Si ergo intentionis oculus fuerit simplex, rectus, ac bene ordinatus: totum corpus tuum lucidum erit: Oculi orbiculus valde exiguus est; tamen toti corpori lumen praebet, cum oculus purus est, totius omnino corporis oculus esse videtur; omnia enim membra ad fungendas suas actiones per oculos vident, ut satis explicatum; & inde meritiò astruunt Expositores, quòd lucidum, seu oculatum erit, si oculus intentionis fuerit simplex, & bonus. Aptè Beda hic: Totum corpus nostrum, omnia opera nostra dicitur: Scilicet, omnia opera nostra, quamvis valde perfecta praelata, ac sublimia, omnemque sanctitatis speciem exprimere, ac afflate videantur, corpus suat; hujus autem corporis anima, & spiritus mentis intentio est, seu recta intentionis oculus. Nam sicut omnis animatio corporis est ab anima; & si anima descendit, corpus est mortuum: sic omnis vigor nostrarum operationum, ac facultatum in re virtutis à recta intentione; tanquam ab anima est, quae desit, omne virtutis opus exanime est, & cadaver fit.

D. August. D. Gregorius. D. Paschasius.

Beda. Virgo nostrum operationum ab intentione manat.

107.

Caotic. 7.

Opus extorrum nil valet sine intentione.

Guillelmus.

108. Psalm. Hugo.

Suam dilectam laudans divinus Sponsus ait: Venit tuus sicut aceruus tritici vallatus liliis: Cantic. 7. num. 2. Multorum expositio est, quòd fecunditas per triticum, simul & per lilia Virginitas commenatur. Sed cur in fecunditate exprimendi singulari numero usus est, dicens: Aceruus tritici? At verò cum ad virginitatem declarandam venit, pluralis vocem interponit. Vallatus liliis: fecunditas denotatur singulari numero, Virginitas plurali: fecunditas consistit in actu exteriori, compositione exteriori; at verò virginitas, praeter integritatem, carnis externam, requirit animi intentionem illam servandi internam: Elegante Guillelm. apud Delrium sic ait: Non dixit vallatus lilio, sed liliis, propter duo lilia virginitatis, unum inius in animi proposito, alterum foris in corpore incorrupta Porro sine lilio interiori liliis exteriori nihil est, quoniam sine proposito animi, carnis incorrupta inanis est.

Ait Regius Vates. Psalm. 34. num. 10. Omnia ossa mea dicent, quis similis tibi? Cardinalis Hugo: Ossa anima dicitur intentio: Sicut Sylveira in Evang. Tom. VI.

hamani corporis frabrica ossibus perexilit, fulcitur, ac sustentatur: Sic tota fabricata spiritalis aedificij tota compaginatur, fulcitur, ac perficitur tanquam in ossibus suis intentione à qua tota ejus vita desumitur, ac dependet. D. Augustinus in Enchiridion, cap. 121. ait. Omnia praecepta divina referuntur ad charitatem. Quòd verò ita sit, vel timore poena, vel aliquid intentione carnali, ut non referatur ad illam charitatem, quam effudit Spiritus sanctus in cordibus nostris; & id non sit, id est, ac si non esset factum.

Spiritualis vita sustentatur in intentione velut in ossibus. D. August.

109. Caotic. 6.

Totus operum decor ab intentione.

D. Paschasius.

Sua sponsa pulchritudinem commendat Dominus Cantic. 6. num. 6. Sicut cortex mali punicis gena tua absque eo, quòd intrinsecus lateret. Splendor genarum, qui apparet laudatur, sed tamen magis rapitur, ac afficitur, ad id quòd lateret intrinsecus. Et cur cum habeat id quòd ametur in genis, & quòd multum mirabile, ibi alicujus intrinseci, ac latentis meminit; Mox est foeninarum, ut de extrinsecis faculo adveniente genas suas splendescere faciant: inde Divinus sponsus denotat, quòd ille externus splendor, ac compositio, quae in nostris externis operibus apparet, non sibi placeat, nisi proveniat ab intrinsecis, ac latentibus affectu, qui opera nostra nobilitat, ac condecorat. D. Paschasius in Psalm. 44. reddens rationem, cur Sponsus ut laudaret genas confugit ad id quòd abito animi absconditur, sic ait: Quid in genis, quòd exterius habet, abintus nascitur ut rubeat, ex eo quòd interius vivit, & quòd interius decedit, ab eo, quòd intrinsecus est, vivat pulcherrime, & reparatur: Non enim Deus delectatur extrinsecis advententibus compositionibus, nisi externus operum splendor, ab interiori habeat, quòd fulgeat, omnis enim operum elegantia in oculis divinis ab interiori desumitur, sine quo idem est, ac si nihil esset. Vide in nostris aliis libris in Indice. Verb. Intentio.

Luc. 11. n. 35. Vide ergo, ne lumen, quòd in te est tenebrae sint.

VERSIONES.

Syrus. Cave ergo, ne lumen. Arabicus. Animadvertite, ne lumen. Aliqui codices. Considera, num lumen tuum. Persicus. Ne illud lumen, quòd in corpore tuo est, tenebrosum fiat. Aethiopicus. Cavete igitur, lumen vestrum tenebrae ne sit.

ALTER TEXTUS.

Matth. 6. n. 23. Si ergo lumen, quòd in te est tenebrae sunt ipsae tenebrae quantae erunt?

EXPOSITIO III.

Vide ergo, seu ut alij legunt: Animadvertite, seu, Considera, res magnas, magisque ponderis.